

*Ewelina Flis-Kowalska**

NIEGODNOŚĆ DZIEDZICZENIA W POLSKIM PRAWIE SPADKOWYM

Wstęp

Podstawowe założenia polskiego prawa spadkowego oparte są na przepisach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 21 ust. 1 Konstytucji Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia. Ponadto, art. 64 Konstytucji przyznaje każdemu prawo dziedziczenia, które podlega równej dla wszystkich ochronie prawnej.

Dziedziczenie polega na przejściu ogółu praw i obowiązków majątkowych objętych spadkiem na jednego lub kilku spadkobierców. Prawo polskie przewiduje dwa źródła powołania do spadku: ustawę i testament. Powołanie do spadku, wynikające czy to z ustawy czy z testamentu, jest skuteczne tylko wtedy, gdy spadkobierca ma zdolność do dziedziczenia a jednocześnie nie zachodzą po jego stronie przesłanki negatywne wyłączające skuteczność powołania, mianowicie nie zrzekł się dziedziczenia ani też nie został on uznany za niegodnego. Niegodność dziedziczenia jest jedną z fundamentalnych instytucji prawa spadkowego, regulowaną przez przepisy art. 927-930 kodeksu cywilnego. Możliwość uznania spadkobiercy za niegodnego została wprowadzona do kodeksu cywilnego w celu niedopuszczenia do sytuacji, w której spadkobierca dziedziczyłby po spadkodawcy pomimo, iż dopuścił się w stosunku do niego czynu sprzecznego z zasadami moralnymi. Ustawodawca stara się także chronić

* Doktorantka WPPKiA KUL.

swobodę testowania obwarowując sankcją niegodności różne formy niedozwolonego oddziaływania na wolę spadkodawcy lub wpływania w inny sposób na porządek dziedziczenia po zmarłym.

Krąg podmiotowy

Za niegodnego dziedziczenia może być uznany każdy spadkobierca ustawowy i testamentowy, zapisobierca, a także uprawniony do zachowku. Trzeba jednak zaznaczyć, że za niegodną dziedziczenia może być uznana tylko i wyłącznie osoba mająca tytuł powołania do spadku lub uzyskująca korzyść ze spadku w innej formie (zapisu lub zachowku). Nie ma natomiast możliwości żądania uznania za niegodną dziedziczenia osoby, która może być powołana do spadku dopiero w dalszej kolejności, a więc w dacie składania żądania nie legitymuje się jeszcze tytułem powołania do spadku. Przy braku bowiem tytułu powołania do spadku brak jest interesu prawnego w uznaniu niegodności osoby, która nie posiada tytułu powołania do dziedziczenia po zmarłym. Innymi słowy, bezprzedmiotowe jest żądanie uznania niegodności osoby, która ze spadku nie otrzymuje żadnej korzyści¹.

Kodeks cywilny przyjął konstrukcję, zgodnie z którą niegodność dziedziczenia nie następuje z mocy samego prawa. Konieczne jest orzeczenie sądu stwierdzające, że określony spadkobierca został uznany za niegodnego. Orzeczenie takie ma charakter konstytutywny. Stwierdzenie niegodności następuje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia, ale ze skutkiem wstecznym. Kodeks cywilny wyraźnie stanowi, że spadkobierca

¹ Zob. E. Niezbecka, *Prawo spadkowe*, w: *Zarys prawa cywilnego*, red. M. Nazar, Lublin 2002, s. 445-446.

uznany za niegodnego traktowany jest tak, jakby nie dożył otwarcia spadku. Skutki niegodności powstają z mocy prawa, a zatem niezależnie od woli, a nawet wiedzy spadkodawcy. Należy jednak zauważyć, że nie oznacza to całkowitego pozbawienia spadkodawcy wpływu na istnienie skutków prawnych niegodności. Spadkodawca może bowiem przebaczyć spadkobiercy w stosunku do którego istnieją okoliczności uzasadniające uznanie go za niegodnego. Spadkobierca, któremu spadkodawca wybaczył nie może być uznany za niegodnego².

Tryb stwierdzenia niegodności

Kodeks cywilny nie precyzuje, w jakim postępowaniu sąd orzeka o niegodności, jednak orzecznictwo Sądu Najwyższego jest w tej kwestii jednolite. Sąd Najwyższy w uchwale z 6 czerwca 1967 r. uznał, że żądanie uznania spadkobiercy za niegodnego podlega rozpoznaniu w procesie³. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w uchwale składu siedmiu sędziów SN z 26.02.1968 r., w której Sąd Najwyższy stwierdził, że żądanie uznania spadkobiercy za niegodnego podlega rozpoznaniu w osobnym, od postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, procesie⁴. Wyłączność procesu, jako trybu stwierdzenia niegodności dziedziczenia oznacza, że sąd nie może dokonać takiego ustalenia w trybie nieprocesowym. W związku z czym, zgłoszenie zarzutu niegodności, np. w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, skutkuje koniecznością zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 KPC. Dopiero rozstrzygnięcie tej kwestii w procesie da sądowi spadku możliwość prawidłowego ustalenia kręgu spad-

² Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki*, Warszawa 2003, s. 42-43.

³ III CZP 44/67, (niepubl.).

⁴ III CZP 101/67, OSNCP 1968/12, poz. 203.

kobierców. Obowiązek badania, kto jest spadkobiercą, wynika wyraźnie z art. 670 § 1 zd. 1 KPC⁵.

„Żądanie uznania spadkobiercy za niegodnego ma charakter roszczenia majątkowego, pozbawia ono bowiem spadkobiercę spadku, a prawo do spadku jest ze swej istoty prawem majątkowym. Tym samym wchodzi ono do spadku. Nie ma przy tym znaczenia, czy żądanie będzie dotyczyć spadkobiercy ustawowego czy testamentowego”⁶.

Przesłanki niegodności dziedziczenia

Uznanie za niegodnego może nastąpić tylko z przyczyn określonych w art. 928 § 1 KC. Przyczyny niegodności zostały więc w tym przepisie wyliczone wyczerpująco. Spadkobierca nie może zatem zostać uznany za niegodnego z innych powodów, nawet wówczas gdyby były one bardzo uzasadnione. Przyczyny niegodności oceniać trzeba zasadniczo według stanu rzeczy istniejącego w chwili otwarcia spadku. Jednakże ukrycie, zniszczenie, podrobienie lub przerobienie testamentu, a nade wszystko świadome skorzystanie z testamentu przez kogo innego podrobionego lub przerobionego będą stanowić podstawę niegodności także wtedy, a w ostatnim przypadku tylko wtedy gdy nastąpiły po otwarciu spadku. Spadkobierca może być uznany za niegodnego dziedziczenia tylko z powodu własnego zachowania wyczerpującego znamiona stanów faktycznych opisanych w art. 928 § 1 KC. Spadkobierca nie musi jednak działać osobiście, może bowiem zlecić osobom trzecim wykonanie swoich poleceń⁷.

⁵ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego...*, *op.cit.*, s. 44.

⁶ S. Babiarz, *Spadek i darowizna w prawie cywilnym i podatkowym*, Warszawa 2012, s. 49.

⁷ Zob. M. Pazdan, *op. cit.*, s. 1026-1027.

Zgodnie z art. 928 § 1 KC spadkobierca może być uznany za niegodnego dziedziczenia jeżeli:

1. dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy;
2. podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w taki sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności;
3. umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego.

Pierwsza przyczyna uznania za niegodnego, a mianowicie popełnienie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy podlega ocenie sądu. Polskie prawo karne nie zna bowiem pojęcia przestępstwa „ciężkiego”. Tym samym tylko sąd posiada kompetencje do ustalenia charakteru danego przestępstwa, dokonując tej czynności musi wziąć pod uwagę winę sprawcy czynu i jego skutki dla spadkodawcy⁸. Gdy ustawa pozostawia pewne kwestie do swobodnej oceny przez sąd, nie jest możliwe wskazanie wszystkich sytuacji, w których mamy do czynienia z „ciężkim” przestępstwem skierowanym przeciwko spadkodawcy. Można tylko podjąć próbę skonstruowania cech charakterystycznych takiego przestępstwa na potrzeby postępowania o uznanie spadkobiercy za niegodnego. I tak:

1. do grupy przestępstw „ciężkich” należy zaliczyć w zasadzie wszystkie zbrodnie. Skoro sam ustawodawca uznał za konieczne wyodrębnienie w kodeksie karnym tego rodzaju przestępstw w osobną grupę, powinno to stanowić

⁸ Zob. E. Niezbecka, *op. cit.*, s. 446.

co najmniej wskazówkę dla oceny sytuacji dokonywanej w procesie o uznanie spadkobiercy za niegodnego. Rzecz jasna, chodzi tu tylko o zbrodnie skierowane przeciwko spadkodawcy, a nie zbrodnie w ogóle. Jednak nie zawsze czyn kwalifikowany przez prawo karne jako zbrodnia musi być przestępstwem „ciężkim”;

2. sąd orzekając powinien mieć na uwadze okoliczności konkretnej sprawy. Może bowiem okazać się, że w konkretnym stanie faktycznym obiektywnie „lekkie” przestępstwo stanowić będzie, ze względu na np. nasilenie złej woli spadkobiercy, podstawę niegodności;
3. w grę mogą wchodzić różne kategorie przestępstw, zarówno przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu spadkodawcy, jak i przestępstwa przeciwko wolności, czci i netykalności cielesnej, czy też przeciwko rodzinie i opiece;
4. na równi z popełnieniem przestępstwa przeciwko spadkodawcy należy traktować usiłowanie, jak również podżeganie i pomocnictwo przy popełnieniu przestępstwa⁹.

Niewątpliwie, owe przestępstwo musi być popełnione przeciwko spadkodawcy, a nie innej osobie nawet mu bliskiej. Jednocześnie musi być ono popełnione z winy umyślnej, co oznacza, że spadkobierca musi mieć zamiar popełnienia przestępstwa¹⁰.

W toku procesu o uznanie spadkobiercy za niegodnego sąd związany jest prawomocnym wyrokiem skazującym. Wyrok taki wiąże sąd cywilny co do faktu popełnienia, a także w zakresie oceny, czy przestępstwo popełnione zostało z winy umyślnej. Sąd cywilny dokonuje natomiast samodzielnej oceny, czy przestęp-

⁹ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego...*, *op.cit.*, s. 45.

¹⁰ Zob. A. Kawałko, H. Witczak, *Prawo spadkowe*, Warszawa 2006, s. 23.

stwo jest przestępstwem „ciężkim”. W przypadku, gdy spadkobierca nie został skazany w postępowaniu karnym, np. z uwagi na objęcie jego czynu amnestią, sąd cywilny ma możliwość samodzielnego ustalenia faktu popełnienia przestępstwa¹¹.

Drugą przyczyną niegodności jest nakłonienie spadkodawcy podstępem lub groźbą do sporządzenia lub odwołania testamentu, albo w taki sam sposób przeszkodzenie mu w dokonaniu jednej z tych czynności. Należy podkreślić, że owa przesłanka uznania niegodności zostanie zrealizowana także wtedy, gdy określony testament okaże się następnie nieważny¹². „Podstawę niegodności w tym przypadku stanowi naruszenie przez spadkobiercę swobody testowania”¹³.

Podstęp i groźba z art. 928 § 2 KC powinny być rozumiane tak, jak w przypadku stosowania przepisów o wadach oświadczenia woli. W związku z czym, pod pojęciem podstępu należy rozumieć świadome wprowadzanie w błąd spadkodawcy, tak aby sporządził testament określonej treści, przez osobę, która ma odnieść korzyść majątkową po śmierci testatora. Groźba natomiast musi mieć charakter poważny i bezprawny. Oznacza to, że powinna wzbudzić u testatora uzasadnioną obawę zaistnienia niebezpieczeństwa osobistego lub majątkowego skierowanego przeciwko niemu lub osobie trzeciej. Charakter bezprawny ma każda groźba mająca wpływ na wyłączenie, bądź ograniczenie swobody testowania¹⁴.

Aby móc stwierdzić niegodność, należy wykazać, że podstęp lub groźba doprowadziły do sporządzenia lub odwołania testamentu, czy też do tego, że testament nie został, wbrew rze-

¹¹ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego...*, *op.cit.*, s. 46.

¹² Zob. E. Niezbecka, *op.cit.*, s. 446.

¹³ A. Kawałko, H. Witczak, *op.cit.*, s. 23.

¹⁴ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego...*, *op.cit.*, s. 46.

czywistej woli spadkodawcy, sporządzony lub odwołany. Sam zamiar osiągnięcia takiego skutku po stronie spadkobiercy, jak i bezskuteczne zastosowanie podstępu lub groźby, nie może stanowić podstawy do uznania go za niegodnego¹⁵.

Trzecią przesłanką uznania spadkobiercy za niegodnego jest ukrycie lub zniszczenie testamentu spadkodawcy, jego podrobienie, przerobienie, bądź świadome skorzystanie z takiego testamentu. Ukrycie lub zniszczenie testamentu, jak również jego podrobienie lub przerobienie musi być wykonane w zamiarze dokonania zmian w porządku dziedziczenia ukształtowanym przez spadkodawcę w testamencie. Skorzystanie z testamentu podrobionego lub przerobionego przez osobę trzecią powinno być świadome, co oznacza, że spadkobierca lub zapisobierca musi wiedzieć, że rozrządzenia, z których wynikają dla niego określone korzyści, nie pochodzą od spadkodawcy, że nie są wyrazem jego rzeczywistej woli. Należy zaznaczyć, że skorzystanie z testamentu podrobionego lub przerobionego przez inną osobę w przekonaniu, że jest to ważny testament sporządzony przez spadkodawcę, nie stanowi podstawy do uznania za niegodnego¹⁶. Nie wyłącza niegodności dziedziczenia okoliczność, że testament zniszczony przez spadkobiercę umyślnie, to jest w zamiarze usunięcia skutków prawnych związanych z jego sporządzeniem, okazał się testamentem nieważnym. Nie stanowi natomiast przyczyny nieważności zniszczenie przez spadkobiercę testamentu w przekonaniu, że jest on nieważny i w skutek tego pozbawiony znaczenia prawnego¹⁷. Skorzystanie z testamentu przerobionego lub podrobionego może nastąpić tylko i wyłącznie po śmierci

¹⁵ *Ibidem*, s. 47.

¹⁶ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Prawo spadkowe*, Warszawa 2000, s. 43-44.

¹⁷ Orzeczenie SN z 10.05.1977 r. (I CR 207/77 OSN Nr 1978, poz. 34).

spadkodawcy, dlatego też niemożliwe jest w tym przypadku przebaczenie ze strony testatora¹⁸.

Uprawnienie do złożenia pozwu

Legitymację czynną w procesie o niegodność dziedziczenia posiada każdy, kto ma w tym interes (art. 929 zd. 1 KC). Przede wszystkim, interes taki posiadają osoby, które dziedziczyłyby w miejsce niegodnego, czyli mają interes majątkowy. Z powództwem takim mogą wystąpić także osoby, które wprawdzie nie mają interesu majątkowego w stwierdzeniu niegodności określonego spadkobiercy, ale są zainteresowane wyłączeniem od dziedziczenia osoby, która ze względu na swoje postępowanie nie zasługuje na uzyskanie jakiegokolwiek korzyści od spadkodawcy. Z powództwem o uznanie spadkobiercy za niegodnego może wystąpić osoba należąca do kręgu spadkobierców ustawowych, nawet jeżeli nie dziedziczyłaby¹⁹. Zgodnie z art. 7 KPC legitymację czynną w procesie o uznanie spadkobiercy za niegodnego ma również prokurator.

W myśl art. 39 KPC sądem wyłącznie właściwym miejscowo w postępowaniu o niegodność dziedziczenia jest sąd ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, to sąd miejsca w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część.

Możliwość wystąpienia z powództwem o uznanie spadkobiercy za niegodnego ograniczona została terminem zawitym. Z żądaniem takim, osoby zainteresowane, mogą wystąpić w ciągu roku od dnia w którym dowiedziały się o przyczynie niegodności, nie później jednak niż przed upływem trzech lat od otwarcia

¹⁸ Zob. A. Kawałko, H. Witczak, *op.cit.*, s. 24.

¹⁹ Wyrok SN z 11.3.2003 r. (V CKN 1871/00, OSN 2004, Nr 5, poz. 85).

spadku. Termin roczny liczony jest od chwili powzięcia wiadomości o przyczynie niegodności i biegnie dla każdego zainteresowanego oddzielnie. Termin trzyletni liczony jest od chwili otwarcia spadku i biegnie niezależnie od tego, czy ktokolwiek z zainteresowanych wie o przyczynie niegodności. Upływ terminu pociąga za sobą niemożliwość wytoczenia powództwa o uznanie za niegodnego, przy czym upływ trzech lat od otwarcia spadku definitywnie zamyka możliwość wystąpienia z takim powództwem i wyłączenia niegodnego od dziedziczenia²⁰.

Skutki orzeczenia o niegodności dziedziczenia

Skutki uznania za niegodnego polegają na tym, że spadkobierca niegodny zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku, nie ma on też prawa do zachowku. Należy zaznaczyć, że odnosi się to wszakże jedynie do spadku po spadkodawcy, w stosunku do którego niegodny dopuścił się czynów uzasadniających jego niegodność, a nie do spadku po innym spadkodawcy. Skutki uznania za niegodnego dotyczą tylko samego niegodnego, a nie jego zstępnych, którym zatem przy dziedziczeniu ustawowym może przyspaść jego udział na podstawie art. 931 § 2 lub 934 KC²¹. W miejsce spadkobiercy uznanego za niegodnego wejdą, przy dziedziczeniu ustawowym, spadkobiercy powołani w dalszej kolejności. Przy dziedziczeniu testamentowym do dziedziczenia może dojść spadkobierca podstawiony, jeżeli jest kilku spadkobierców udział niegodnego może przyspaść

²⁰ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Prawo spadkowe...*, *op.cit.*, s. 40.

²¹ Zob. J.S. Piątkowski, *Ogólna problematyka dziedziczenia*, w: *System prawa cywilnego. Prawo spadkowe, t. IV*, red. J.S. Piątkowski, Wrocław 1986, s. 112-113.

pozostałym spadkobiercom w drodze przyrostu, może również dojść do dziedziczenia na podstawie ustawy²².

Przebaczenie

Orzeczenie niegodności dziedziczenia nie jest możliwe, jeżeli spadkodawca przebaczył spadkobiercy. Przebaczenie jest aktem uczuciowym spadkodawcy, w którym „puszcza on w niepamięć” doznaną krzywdę i odczuta urazę. Jest to czynność o charakterze ściśle osobistym. Dla skuteczności przebaczenia nie ma znaczenia zdanie osób najbliższych spadkodawcy. Niewątpliwie, puszczenie w niepamięć doznanej krzywdy i urazy jest możliwe tylko wtedy, kiedy spadkodawca taką urazę odczuwał. Niegodność dziedziczenia nie może być orzeczona, jeżeli spadkodawca nigdy nie miał żalu do spadkobiercy z powodu jego postępowania. Najczęściej jednak zachowania spadkobiercy określone w art. 928 KC prowadzą do wystąpienia poczucia krzywdy u spadkodawcy. Ciężar udowodnienia braku urazy po stronie spadkodawcy spoczywa na spadkobiercy²³.

Przebaczenie nie jest oświadczeniem woli. Zgodnie z art. 930 § 2 KC, przebaczenie jest skuteczne jeśli nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem, spadkodawca nie musi natomiast posiadać zdolności do czynności prawnych. Musi jednak znać przyczynę niegodności dziedziczenia, może natomiast nie mieć świadomości skutków prawnych związanych z dokonaniem przebaczenia. W związku z czym, skutecznego przebaczenia może dokonać spadkodawca chory psychicznie, który znajdował się w stanie chwilowej pełnej świadomości, osoba ubezwłasnowolniona całkowicie lub częściowo, jak również małoletni²⁴.

²² Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Prawo spadkowe...*, *op.cit.*, s. 40.

²³ Zob. A. Kawałko, H. Witczak, *op.cit.*, s. 26.

²⁴ Zob. E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do Kodeksu cywilnego...*, *op.cit.*, s. 51.

Przepisy kodeksu cywilnego nie określają formy, w jakiej powinno nastąpić przebaczenie. Przyjmuje się, że spadkodawca może przebaczyć w sposób wyraźny lub dorozumiany. Należy jednak zauważyć, że przebaczenie nie jest jedyną okolicznością wyłączającą możliwość uznania spadkobiercy za niegodnego, spadkodawca bowiem może powołać takiego spadkobiercę do dziedziczenia w testamencie, pomimo świadomości występowania po stronie spadkobiercy okoliczności uzasadniających wyłączenie od dziedziczenia²⁵. „Kodeks nie przewiduje odwołania (cofnięcia) przebaczenia. Możliwość taką należy zatem odrzucić”²⁶.

Podsumowanie

Podsumowując tematykę niniejszego artykułu należy podkreślić, iż u podłoża instytucji niegodności dziedziczenia leżą głównie względy natury etycznej. Oczywiście jest bowiem, że nie godzi się, aby osoba która zwraca się przeciwko spadkodawcy następnie po nim dziedziczyła. Z uwagi na surowość sankcji, a tym samym specyficzny charakter przepisów regulujących niegodność dziedziczenia, moim zdaniem, przepisy te powinny być interpretowane ściśle, zwłaszcza art. 928 § 1 KC określający przyczyny uznania spadkobiercy za niegodnego. Przepis ten nie może być stosowany w drodze analogii do stanów faktycznych nim nieobjętych. Nie jest także uzasadnione poszerzenie jego zastosowania z powołaniem się na zasady współżycia społecznego. Nie można jednak nie zauważyć pojawiających się głosów przemawiających za rozszerzeniem stosowania już istniejących przesłanek. Dla przykładu J. Zrałka z jednej strony uważa za

²⁵ Zob. A. Kawałko, H. Witczak, *op.cit.*, s. 26-27

²⁶ E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do Kodeksu cywilnego...*, *op.cit.*, s. 52.

niemożliwe objęcie wszystkich złych zachowań spadkobiercy w jednym katalogu przesłanek niegodności i tym samym nie popiera nadmiernego rozbudowywania tego katalogu, natomiast z drugiej strony obawia się, że wyczerpujący charakter owego katalogu będzie niósł za sobą rozstrzygnięcia godzące w poczucie sprawiedliwości.

UNWORTHINESS OF INHERITANCE IN POLISH LAW OF INHERITANCE

SUMMARY

The Author presents legal basis of unworthiness of inheritance in polish law of inheritance.

At the beginning the Author explains the term of 'inheritance' as passing all of property rights and obligations included in inheritance on one or more heirs. Polish law provides two sources of the appointment of inheritance: act and will.

The Author shows entities who do not inherit because of the reason of unworthiness. In the civil code there is indicated that the unworthiness of inheritance does not happen by law but under a court's decision. The civil code does not specify in which procedure the court orders the unworthiness, however the judicature decisions of the Supreme Court does it – in process.

The legal grounds to the unworthiness of inheritance are indicated in the article 928 § 1 of the civil code. In the first place the legislator points out the felony with an intentional guilt against the testator.

The Author emphasizes that everyone who has an interest can bring the statement of claim.

Translated by Agnieszka Romanko

Słowa kluczowe: prawo spadkowe, dziedziczenie, niegodność dziedziczenia, kodeks cywilny, spadkodawca, spadkobierca.

Key words: law of inheritance, inheritance, unworthiness of inheritance, the civil code, testator, heir.